

JUTRANJE NOVOSTI

NARODNO RADIKALNI DNEVNIK

Čitaja vsak dan zjutraj, izzemši ponedeljke.
Mesečna naročnina:
v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/L — Telefon št. 213
Brzljavi naslov: „Novosti-Ljubljana“.
Upravišтво: Marjini trg št. 8. — Telefon št. 44.

Oglaš. po tarifu. Sprejemajo se le do 15. ure.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znanaka za odgovor.
Račun pri poštnem č. k. uradu št. 13.238.

Sporazum.

Govoriti so: »mir, mir,
in ni bilo miru.«
Sveto pismo.

Od volitev sem govori in piše Radić neprestano o sporazumu. Za njim pozavljajo to besedo njegovi najnoviji zavezniki iz turškega in iz katoliškega tabora. Beseda sporazum je lepa reč, toda v našem slučaju nima popolnoma nobenega smisla. Ako hočemo govoriti o sporazumu, mora najprej obstojati neki nesporazum. V našem slučaju pa ni nobenega nesporazuma, ampak samo različno pol. naziranje. Radić hoče nevtralnemu kmečko človečansko republiko, radikalci in demokrati so za nar. in drž. edinstvo. Med tema dvema načeloma ni noben. sporazuma, vladati mora samo boj in videti hočemo, katero načelo bo zmigalo. Kdor bi se hotel spustiti v pogajanja, bi moral najprej priznati Radićovo republiko, to se pravi: moral bi pred njim kapitulirati. Kapitulacija pa ni noben sporazum. Sicer pa tudi ni pri naših nasprotnikih prav nobene poštene volje za sporazum. Primerjajte samo surovo pisanje »Slovenca« prav v zadnjih časih. Piše o sporazumu, obenem pa rabi tako rokavjaški način polemike, da nasprotniku od začetka onemogočava vsak razgovor z njim.

Treba je povedati jasno in odločno: Na podlagi nevtralne človečanske kmečke republike ali na podlagi federativne konfuznosti ni mogoče nobenega sporazuma. Tem ljudem je treba reči: »Naredite najprej sporazum s svojimi lastnimi možgani.«

Sporazum je mogoč samo na tere- nu beograjske skupščine in na podlagi vidovdanske ustave. Izven te ustave je mogoč samo boj. Ako bi pri tem država trpela, ali ako bi celo propa- la, trpeli bodo v prvi vrsti slovenski in hrvaški deli našega naroda. Razne komesije, ki bi bile mogoče izpočetka ali v prejšnjih časih, so postale sedaj nemogoče. Pokazalo se je, da je po ne- katerih delih države smisel za državo še tako slabo razvit, da jim nikakor ni mogoče prepustiti preširoke samo- stojnosti. V meri, ko se bo razvijala državna zavest, bo mogoč tudi vedno

Slovenija je po ogromni večini za- lrisi razvoj v avtonomističnem smislu. blavala v Radićeve vode. S tem dej- stvom je treba računati. Sedaj mor- a prenehati vsako sentimentalno go- vorjenje o sporazumu. Vi ste napovedali boj edinstvu naroda in države. Mi in- aho isto tako pravico, da se po našem prepričanju borimo za to edinstvo. Pa se dajmo, a potem, kakor Bog da! Boj se pozna obzirnosti in tudi mi ne sme- mo postopati s sentimentalnostjo. Naj- prej se morajo ločiti duhovi, da bomo vedeli »kje je vera, a kje nevera?« Kdor ni odkrito z nami, tega bomo sma- trali za našega nasprotnika. Ne reče- mo: »z našo stranko«, ampak z našo idejo, za edinstvo naroda in države, za načela vidovdanske ustave!

Eno je jasno in neopodbitno. Med Srbi ne boste našli niti niti enega po- slanca, ki bi bil za Radićev. Korošec ali Spahov program. Noben Srb ne bo privolil, da Bosna postane avtonomna in bi potem neznatna večina, sestav- ljena od Turkov in Hrvatov, lahko po- mili volji gnjavila Srbe, ki tvorijo čez 40 odstotkov prebivalstva. Vsak Srb se začuden vpraša: »Čemu smo se pa borili?« Istotako je nemogoče, da bi kakšen Srb privolil, da se na Hrvaškem 30 odstotkov Srbov izroči nadvladi Ra- dićevcev.

Vsak Srb, ki bi se sploh spustil v po- gajanja za sporazum z Radićem, bi pri prihodnjih volitvah ne mogel niti kan- didirati. Tehnično bi edino pri Sloveniji bila mogoča federacija. Toda, če bi pri- šlo do tega, bi pogoje separacije na- rekovali Srbi, ne pa Slovenci in ti pogoji bi izgledali tako, da bi Slovenija v istini tvorila neko kolonijo države.

Morda je bilo dobro, da so pri vol- itvah zmigali separatisti. Sedaj naj po- kažejo, kaj znajo. S svojimi 21. močmi ne bodo mogli doseči ničesar. Zavezni- štvu z Radićem bo popolnoma brez ko- risti, če radi tega, ker Radić ne more priti v skupščino. Naj pride, če hoče. Na galerijah ga bodo čakali fotografi, ki bodo fotografirali za ilustrirane li- ste, kako se Radić in 69 njegovih po- slancev koče na evangelijski in križ pred duhovnikom, da se odreka republiki in

Nove italijanske zahteve.

Beograd, 11. aprila. (Z) Danes popoldne se začne v ministrstvu zuna- njih del konferenca z našim rimskim poslanikom g. Antonijevićem, ki je da- nes došel v Beograd. Konferenci bodo prisostvovali minister zunanjih del g. dr. Ninčić, ter gg. Gavrilović, dr. Ry- bač in Cincar-Marković. Gre namreč za ureditve spornih vprašanj med našo državo in Italijo in sicer 1. za razmeji- tev med našo kraljevino in Reko pri Kastavu, 2. o trgovinskem dogovoru, radi katerega se vodijo sedaj v Rimu pogajanja in kateri je bil že skoraj kon- čan, a so se od Italijanske strani posta- vile nove zahteve. Italijani n. pr. zahte- vajo, da se sprejme v dogovor nova

odredba, ki bi Italijanom zagotovila pravico sabotaže na naši obali in pra- vio plovbe na Bojani, Skaderskem je- zeru, Zrmanji in drugih plovnih rekah v Dalmaciji. Dalje zahtevajo, da se jim zagotovijo carinske postavke, kar pa je nemogoče, ker v naši državi ni stalnih carinskih tarifov in končno še zahtevajo, da se zagotovi njihovim državljanom pravica, da morejo svo- bodno odvarjati trgovska podjetja v naši državi. Kaj takega pa se ne more najti v nikakem trgovskem dogovoru. Z ozirom na to, da so za vsa ta vpra- šanja potrebna daljša posvetovanja, je minister zunanjih del g. dr. Ninčić po- zval g. Antonijevića v Beograd.

Italijanski klerikalci za fašizem.

Torino, 1. aprila. (S) Tu se je pričelo zborovanje Italijanske ljudske stranke. Kongres se je pričel pod ti- som nezgodnega razkola v stranki, vendar pa ni izključeno, da pride z ozi- rom na katoliško javnost do začasne poravnave med desnim in levim kri- lom, kar je izrečna želja Vatikana. Ka- kor znano, je desno krilo klerikalne stranke za sodelovanje v fašistovski vladi. To skupino zastopajo med dru-

gim senator Nova, poslanca Martire in Padulli, odvetnik Sansonetti i. dr. Po- ložaj voditelja don Sturza je težaven. Don Sturzo priznava potrebo sodelo- vanja z Mussolinijem, vendar se ne mo- re odločiti za to, da bi klerikalna stran- ka kot taka stopila v fašistovsko vlado. Vsa italijanska politična javnost se si- no zanima za potek in kočni rezultat kongresa.

Francosko-nemški odnošaji.

LOUCHERJEV POVRATEK V LONDON? — DOGODKI V PORUHRJU.

Pariz, 11. aprila. (T) Iz Londona poročajo, da tamkajšnji politični krogi dvomijo v resničnost vesti pariškega časopisa, da se namerava Loucher vr- niti v London v službeni misli in po na- logu francoske vlade. Ti dvomi teme- lijo na dejstvu, da je med Loucherje- vim in Poincaréjevim stališčem v re- paracijskem vprašanju tako veliko na- spranje, da je izključeno za sedaj vsako pogajanje v tem vprašanju. Ako pride Loucher res v London, bo le nadaljeval svoje privatne razgovore v informativ- ne vrhe. (Med listi, ki so priobčili vest o Loucherjevem povratku v London, je tudi »Journal«, Uredn.

DEMONSTRATIVNI POGREB VELIKO- TEDENSKIH ŽRTEV.

Essen, 11. aprila. (T) Včeraj se je vršil slovesen pogreb 13 nemških delavcev, ki so bili usmrčeni na veliko soboto. Po- greba se je udeležilo okoli 200.000 ljudi, ravno toliko ljudi je prisostvovalo pogr- bu. Red so vzdrževali delavci sami. Na čelu pogrebne sprevoda so svirale tri godbe. V sprevodu so nosili okoli 350 vencov in nad 400 zastav. Krste so bile pokrite s cvet- jem in smrekovimi vejami. Pogreba se je udeležilo tudi 70.000 delavcev Kruppovih tovarn. Spreved je trajal tri ure. Na pokop- ališču je govoril Gustav Krupp in dva za- stopnika delavskega sveta. Nemška vlada in razne nemške državne oblasti so poklo- nile žrtvam lepe vence. Kolonjskega škofa je zastopal visok dostojanstvenik. Za časa pogreba ni bilo na cesti nobenega franco- skega in belgijskega vojaka.

NEMCIJA ŽALUJE IN PROTESTIRA.

Berlin, 11. aprila. (T) Ob času po- greba v Essenu se je vršilo v parlamentu

zvestobo kralju in ustavi. Prestiž Ra- dića med hrvaškim ljudstvom gotovo ne prenese takega prizora. A če pride vseeno, bo našel proti sebi sklenjeno vsoto do 200 poslancev, ki bodo bran- ilni edinstvo države.

Potem se pa lahko sklene nov, ostrejši poslovnik, ki bo izključeval vsako motenje dela od strani opozicije, in nov volilni zakon, ki bo separatistom onemogočil, da dobe kaj vpliva v dr- žavi.

Ustvarite svoje federativne repu- blike, pa boste v njih vladali, kakor smo mi ustvarili našo edinstveno kra- ljevino in hočemo v nji odločevati!

Pripomniti je treba še eno:

V tej borbi naj separatisti ne raču- najo na kakršnokoli pomoč ali simpatijo tujine. S separatisti bodo simpatizirali samo oni narodi, ki so bili v vojni pre- magani, ter bi želeli doseči sedaj reviz- ijo mirovnih pogodb, torej: Nemci, Madžari, Turki, del Bolgarov. Toda te simpatije bodo popolnoma brez vred- nosti. Na naši strani bodo simpatije ce- lega ostalega sveta. Amerika je daleč in njeno načelo je, da se ne vmešava v zadeve Evrope. Sicer pa mora biti oni Ameriki, ki je nekoč v krvavi dr- žavljanjski vojni z orožjem strla sepa- ratizem južnih držav, naše stališče zo- lo simpatično. Naša ujedinjena kra- ljevina je nastala na mirovnih konfe- rencah in rodila jo je ideja, da je treba na jugu Evrope osnovati močno dr- žavo.

Po odhodu Radićevih odposlancev iz Beograda.

Nesprejemljivi federalistični predlogi.

SEJA MINISTRKEGA SVETA.

Beograd, 11. aprila. (B) Na si- nočnji ministrski seji sta poročala gg. Pašić in Ljuba Jovanović o svojih raz- govorih z dr. Mačkom in dr. Krnjevi- čem. O tem poročilu se je razvila de- bata, na kateri se je pretresala mož- nost pogajanj z Radićevo stranko v zvezi s celokupno politično situacijo. O svojih sklepih ne daje vlada nikakih ob- vestil, toda kolikor se more doznati, se je sklenilo, da se tok dogodkov ne pre- kine, marveč obdrži v tem pravcu, da se razgovori z Radićem nadaljujejo. Ne opuščajo pa se pri tem akcije za uresničenje tudi drugih kombinacij.

Beograd, 11. aprila. (B) Minister ver, g. Ljuba Jovanović je odšel s si- nočne ministrske seje ob 7. in pol uri na dvor, da obvesti Nj. Vel. kralja o razgovorih z Radićevimi delegati. Po avdienci se je vrnil zopet na sejo mi- nistrskega sveta.

Beograd, 11. aprila. (Z) Danes dopoldne ob 10. uri se je začela seja ministrskega sveta, na kateri se je na- daljevala debata o razgovorih z Ra- dićevima delegatoma. Seja traja še ob 2. uri popoldne. Prisotni so bili vsi mini- stri, ki se nahajajo v Beogradu.

Razgovor našega dopisnika z dr. Mačkom. — Dr. Korošec in dr. Spaho v Zagrebu.

Zagreb, 11. aprila. (Izv.) Danes zjutraj sta dospela z brzovlakom iz Beograda Radićeva odposlanca gg. dr. Maček in dr. Krnjević. Takoj sta se se- stala z Radićem ter ga obvestila o svo- jih pogajanjih in o uspehu svoje misije. Danes zjutraj je vaš dopisnik imel priliko, da se razgovarja z g. dr. Mačkom, ki mu je izjavil, da odnaša najboljši uti- se iz včerajšnjih razgovorov, ki so se vršili s predstavniki radikalov. Ti raz- govori se ne bodo prekinili, temveč na- daljevali. Po njihovem definitivnem uspehu ne more ničesar reči, ker je to odvisno od držanja radikalov in daljne- ga razvoja političnih razmer. Na vpra- šanje vašega dopisnika, kaj je z odho- dom v Beograd, je g. dr. Maček izjavil, da se sedaj ne govori o tem, temveč da gre za to, da-li pojde Radićeva stran-

ka v beograjski parlament kot zaveznik, ali pa kot nasprotnik radikalov. Vseka- kor pa bo padla odločitev še pred se- stankom narodne skupščine, ter se bo temu primerno uravnavalo držanje Ra- dićeve stranke.

Zagreb, 11. aprila. (Izv.) V Za- grebu se že nekaj dni mudi g. dr. Ko- rošec, ki vzdržuje neprestano vez z Ra- dićem. Pričakuje se tudi prihod dr. Spa- he. Kakor pa doznava vaš dopisnik iz zanesljivega vira, pridejo jutri dopoldne namesto dr. Spah g. Alijanović, Kle- novič in Mustaj beg Kapetanović kot predstavniki muslimanske organizacije in sicer na poziv podpredsednika Ra- dićeve stranke g. dr. Mačka. Dr. Spaho pa pride jutri ali pojutrišnjem, ako bo to potrebno.

INFORMATIVNO POTOVANJE.

Beograd, 11. aprila. (Z) Danes dopoldne je sprejel minister pravde g. dr. Laza Marković novinarje, katerim je izjavil sledeče: Včeraj sta dospela sem gg. dr. Maček in dr. Krnjević kot zastopnika g. Radića, da stopita v stik z radikalno stranko. Najprej sta se sestala z g. Ljubo Jovanovićem, nato pa z g. Pašićem. V teh razgovorih sta oba zastopnika izjavila, da želita obve- stitve o tem, dali bi bil z radikali mogoč kak sporazum v svrhu rešitve vpraša- nja srbsko-hrvaških odnošajev, glede katerih smatrajo, da so danes težki in nepovoljni. Pri tem sta izmenjala spo- šne nazore o prirodi teh odnošajev, ni- sta ga precizirala konkretnega stališča, a ravnotako se niso sestavili nikaki stvarni predlogi. Cilj njihuna polova- nja v Beograd je bil bolj informativne- ga značaja in takorekoč uvod v akcijo za pomirjenje njihove stranke z načeli, sprejetimi v državno ustavo. O tem, kako bi se to doseglo, bi se imelo pre- tretati v nadaljnjih razgovorih. Gg. Ljuba Jovanović in Nikola Pašić sta z ve- liko pazljivostjo poslušala izvajanja obeh poslancev in o tem obvestila mi- nistrski svet. Oba imenovana zastop- nika sta sinoči odpotovala nazaj v Za- greb. Na vprašanje nekega novinarja, kako je treba razumeti besede, da sta došla v Beograd, da vodita razgovore kot predstavnika hrvaškega naroda z radikali, ki da so predstavniki srbskega naroda, je izjavil g. Marković, da je to le besedna igra, toda potrebna za motiviranje sporazuma.

RADIĆEVA PRETVEZA.

Beograd, 11. aprila. (B) »Tribu- na« poroča: Ob priliki razgovorov, ki so se vodili med predstavniki Radiće- ve stranke in predstavniki vlade, se je ugotovilo upanje, da ostane v Hr- vatski isto upravno stanje, kakoršno je danes. Potemtakem se pokr. namestni- štvu ne bo ukinilo. Potrebno bi bilo, da postane v Hrvatski stanje izza dobe pred Vidovdanko ustavo, t. j. da se uvede ustanova slična vzpostavitvi banske stolice. Ako smo dobro pouče- ni, so izjavili predstavniki Radićeve stranke, da bi začeli proti vladi, v ka- tero bi vstopil tudi Pribežević, najgor- čenejšo borbo. Smer g. Radića je pro- zorna: S tem, da je Radićeva stranka poslala predstavnike v Beograd pod pretvezo, da imajo le-ti začeti nekaka pogajanja z vlado, je hotela le marki- rati svojo pripravljenost k pogajanjem z Beogradom. Toda ona obenem po- stavlja take pogoje, o katerih so lahko zanesljivo reče že vnaprej, da ne bodo

sprejeti. Zahteva, da Pribežević s svojo skupino ne more vstopiti v kabinet, bi imela predstavljati upravičen razlog, radi katerega Radićeva stranka ni mo- gla doseči sporazuma z Beogradom. Z drugimi besedami: ona hoče imeti pred svojimi pristaši upravičene razloge, na podlagi katerih bi mogla trditi, da Beo- grad tudi tokrat ni hotel sprejeti po- nudbe za sporazum med Hrvatsko in Srbijo.

Beograd, 11. aprila. (Z) Beo- grajsko časopisje slabo komentira pri- hod Radićevih delegatov v Beograd in objavlja večinoma le sama fakta in in- tervjue s temi delegati. Edinole »Vre- me« piše pod naslovom »Pred novo fa- zo krize« v zelo pesimističnem tonu o prirodi teh delegatov in pravi, da ta prihod ne pomeni nikakega poka do zbližanja. Dostavlja, da celemu Ra- dićevemu in Koroščevemu gibanju nista kriva Radić in Korošec, temveč, da je to gibanje mas, katerih ne more nihče več voditi. Dobro je, da so se začeli neobvezni razgovori, ali to je še zelo daleč od sporazuma.

RAZMERE V HRVATSKI.

Beograd, 11. aprila. (B) G. Er- nest Cimić, pokr. namestnik za Hrvat- sko, je došel v Beograd, da obvesti g. Vujičića o razmerah v Hrvatski in da poda svoje mnenje o likvidaciji po- krajinske uprave.

Odgoditev angleškega parlamenta.

London, 11. aprila. (K) (Reuter-jev urad) V spodnji zbornici je predla- gal Ramsay MacDonald, da se zborni- ca odgodi. Minister za zdravstvo Chamberlain je predlagal, da se gla- suje o odgoditvi. Predlog je bil sprejet in je bila seja odgodena na jutri.

London, 11. aprila. (K) Ni zna- no, ali bo imel poraz vlade politične posledice. Pri glasovanju je bilo iz teh- ničnih vzrokov več članov vladne stranke, ki nimajo nič posla s politiko, odsotnih. Poraz bo imel za vladno stranko velike težkoče.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:
Drama: »Otok in Struga« Red A.
Opera: »Carosrelec« Red E.
Kino Tivoli: »Devolka iz Piccadilla« Lya Mara.
Kino Identi: »Theodora«
Kino Matica: »Leteči avto« II. del.
V Mariboru:
Narodno gledališče: »Velika noč« Red B.
Nočna lekarniška služba v Ljubljani:
Tekoči teden: lekarna Sušnik na Ma- riliham trgu in Kurat na Osnovniškem

Nov reparacijski načrt.

Se vedno se vsa evropska politika vrti okoli francosko-nemškega spora, ki je nastal, ker se Nemčija ni držala obveznosti, ki jih je prevzela s podpisom mirovne pogodbe, ker ni plačala v tej pogodbi Franciji zamjenjenih reparacij. Od poteka in končne rešitve tega spora je odvisen razvoj gospodarskega življenja ne samo v Franciji in Nemčiji, temveč v vsej Evropi sploh, kar seveda ne more ostati brez vpliva na razmere v gospodarskem življenju ostalega sveta. Zato ni čudno, da vsi gospodarski in politični činitelji z zanimanjem in skrbjo zasledujejo razvoj te zadeve.

Zadnje dni se je zadrževal v Londonu g. Loucheur, stalni protikandidat francoskega ministrskega predsednika Poincarreja. Prišel je tjakaj z novim načrtom o rešitvi reparacijskega vprašanja in zavarovanju Francije pred novim nemškim napadom. V razgovoru s finančnim dopisnikom »Daily Telegrapha« je Loucheur razložil, kako si zamisli plačevanje reparacijskega dolga od strani Nemčije. Loucheur je izjavil, da mora Nemčija izvesti predvsem finančno operacijo, obstoječo v tem, da odpravi sedanjo valuto, nakar mora nov, zdrav denarni sistem nadomestiti stari sistem in da se mora valuta osnuti na zlati podlagi. Ko bo imela Nemčija enkrat tako zdravo valuto, potem se bo moglo z njo pogajati. Uvoz v Nemčijo bi se moral omejiti na najnujnejše, izvoz pa kolikor mogoče povečati, s čimer bi se ojačilo finančno stanje nemške države. Poleg tega bi morala Nemčija razpisati nekaj državnih posojil, za katere bi zastavila svoje železnice, prekope, carino in podobno. Zavezniki finančni svetovalci bi pomagali Nemčiji pri restavraciji njenih financ, tako da bi mogla poplačati svoje dolgeve, ne da bi bila pri tem gospodarsko uničena. Če pristane Nemčija na Loucheurjev načrt, bo mogla plačati vsaj 150 milijonov liber šterlingov, ne da bi bila s tem uničena ali prekomerno obremenjena.

Iz nadaljnjih angleških vesti izhaja, da je predložil Loucheur angleškemu premierju Bonar Lawu načrt sledeče vsebine: 1. Znižanje skupne reparacijske svote. 2. Razpis mednarodnega posojila. 3. Mednarodno poročilo za izpolnitev pogodb.

Čeprav je Loucheur izjavil, da vse podrobnosti, objavljene o njegovem načrtu v »Daily Telegraphu« ne odgovarjajo povsem dejstvu, je vendar jasno, da je navedeni članek bil inspiciran od njega samega in zasluži vsled tega po-

zornost vsega političnega in gospodarskega sveta.

Strokovno obsega Loucheurjev načrt sledeče:

1. Reparacije: V celoti bi se nemški reparacijski dolg znižal od 132 milijard zlatih mark na 50 milijard zlatih mark. Od te svote bi pripadlo Franciji za obnovo upustošenega ozemlja v severni Franciji najmanj 26 milijard, ostanek 24 milijard pa bi se porabil za plačilo zavezniških dolgov Ameriki.

2. Zavarovanje Francije: Porenske pruske province bi se združile v zvezno republiko v okviru Nemčije, tako da bi imela v državi isto stališče, ko na primer Badensko. Ta porenska republika bi se demilitarizirala pod nadzorstvom Društva narodov. K njej bi se pripojilo tudi sarsko ozemlje, ki je danes po mirovni pogodbi zasedeno po Francozih, toda Franciji bi ostala po mirovni pogodbi določena količina premoga iz tega ozemlja. V ostalem pa bi se Francija omejila le na v versailški pogodbi omenjene naprave na desnem bregu Rena. Za to bi pa Nemčija morala slavnostno proglasiti, da enkrat za vselej opusti vsako misel na napad proti Franciji. Francija in Belgija bi nato sorazmerno z nemškim odplačevanjem postopno izpraznili vse ozemlje, katero imate sedaj zasedeno.

Ta Loucheurjev načrt je bil podvržen tako kritiki francoskih, kakor tudi nemških časopisov. Pariški listi povdarjajo, da Loucheurjevo potovanje v London in njegov načrt ni oficijelne značaja in desnica naznanja že celo interpelacijo o potovanju bivšega ministra v nevtralnemu državo in njegovih pogajanjih s tujimi državniki, ko da je on ministrijski predsednik. Kljub temu pa je malo verjetno, da bi se bil podal Loucheur v Anglijo le kot oseba in neopojljivo bi bilo, da bi ga kot takega sprejeli vsi angleški državniki. Mnogo bolj verjetno je, da se je Loucheur, ki se je po začetku poruhrske akcije sprijaznil s Poincarrejem, podal v London po predhodnem sporazumu z njim.

Nemški listi seveda odklanjajo predvsem točko o ustanovitvi renske zvezne republike. Toda njihov odpor proti Loucheurjevemu načrtu po celoti ni nič kaj živahen. Angleški primirje je izrazil svoj dvom, da bi Amerika pristala na prevzete zavezniških dolgov po Nemčiji in na posebno stališče porenske republike. V celoti pa se more konstatirati, da je bil novi reparacijski načrt sprejet povsod, kot možnost in podlaga nadaljnjih pogajanj, kar pomeni pri tolikih križajočih se interesih že zelo mnogo.

Prodiranje NRS na Dolenjskem.

V nedeljo, 8. t. m. se je vršil v Novem mestu šod NRS, ki ga je otvoril tajnik Podbevšek. V svojem enournem referatu je omenil predvsem politično zmedo v državi, ki je znak ljudske nezadovoljnosti. Do obupnih razmer, v katerih živimo, je prišlo zaradi mesarjenja političnih stranic med seboj, ki so se omejile samo na hujškanje stanov in naroda. Referent je po končanih izjavah predlagal resolucijo, ki je bila sprejeta z večino glasov.

Omenjena resolucija se glasi: Zbo-rovalci na shodu 8. t. m. v Novem mestu najodločnejše protestirajo proti politični razcepljenosti v Sloveniji, kakor tudi v vsej državi, ki je vzrok kaotičnega stanja v Jugoslaviji. Apelirajo na vse voditelje naših strank v državi, da se združijo v kolikor mogoče manj enot, ki naj gredo na resno delo za dobrobit države. Ne gre nam za prazne fraze, temveč predvsem za kos kruha,

ki ga pogrešamo, da živimo v najbolj agrarni državi srednje Evrope.

Ko je bila resolucija po kratki debati sprejeta, je pozval govornik vse navzoče, naj se oglašijo k besedi, ter naj povedao svoje mnenje k njegovemu referatu. Oglašil se je med drugim znani komunistični agitator Vidmar, ki pa ni vedel nič stvarnega povedati. Na njegova izvajanja je prav krepko odgovarjal tajnik Podbevšek, tako da je g. Pirnar slednjič obmolnil. Pri tej priliki se je pokazalo, da so prežeti naši somišljeniki z bojnim duhom. Soglašali so v zaključku, da je nujno potrebno energično širiti načela radikalne stranke, ter poskrbeti za njeno razširitev po vsej Sloveniji.

Darujte knjige za koroško mladino!
Nabiralnik pred Prešernovim spomenikom.

Iz prosvetnega življenja.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Cetrtek 12. apr. Otok in Struga. Red A. Petek 13. apr. Idiot. Red D.
Sobota 14. apr. Hedda Gabler. Gostovanje g. Marije Vere, članice Narodnega gledališča v Beogradu. Red B.
Nedelja 15. apr. Popoldne ob treh: Ugrabljeni Sabinci. Izv. — Zvečer ob 8. uri: Hedda Gabler. Gostovanje g. Marije Vere, članice Narodnega gledališča v Beogradu. Izv.
Ponedeljek 16. apr. Hedda Gabler. Gostovanje g. Marije Vere, članice Narodnega gledališča v Beogradu. Red C.

Opera:

Cetrtek 12. apr. Carostelec. Red E. Petek 13. apr. Plesni večer. Izven.
Sobota 14. apr. Janko in Metka. Red C. Nedelja 15. apr. Gorenjski slavček. Izv.
— Ljubljanska opera. V torek je drugič gostovala gđ. Pirnova v »Tosca«. Kar smo zapisali o Marti je potrdila tudi Tosca. Izvanredno močna čustvenost, ognjen razmah so njene prednosti, ki so zlasti v sklepih sceni drugega dejanja prišle do veljave. Glasovno je bila dobro disponirana, želeli bi le za spoznanja mirnejše igre. Simenc in Balaban sta se odlično uveljavljala, zlasti prvi je imel svoj srečni večer.
— Iz pisarne ljubljanskega gledališča. Zaradi nemadne obolenosti g. Levčarja ne bo v cetrtek, dne 12. aprila 1923 predstave »Othello«. Dramski repertoar se tako je spremenil: v cetrtek, dne 12. t. m. »Otok in

Struga« za red A, v petek, dne 13. t. m. »Idiot« za red D.

— Plesni večer v ljubljanskem opernem gledališču. V petek, dne 13. t. m. bo v operi plesni večer baletnega osebja Narodnega gledališča v Ljubljani. Prireditelj je zamislil in našel baletni mojster g. Poggiosli in našel baletni mojster g. Poggiosli. Spored obsega dva dela. V prvem nastopili solistke gospodične Koiska, Svobodova in Vavpotičeva, ter g. Pozzolesi, v drugem poleg navedenih tudi g. Chladkova. V obeh delih sodelujejo ostale baletne pesilke. Glasbene točke prvega dela (skladbe Dvoraka, Griega, Liszta, Chopina, Mendelssohna) izjava na klavirju g. prof. Ruč, glasbo drugega dela (skladbe Webera, Delibesa, Dvoraka, Bochnička), operni orkester pod vodstvom kapelnika g. Neffata. Poleg karakternih plesov in minijernih prizorov je na sporedu tudi gozdna idila, svatovska scena in pantomima. Predstava se vrši za izven po navadnih opernih cenah.

— Gled. list št. 26 prinaša članka: »Iz memoir Sare Bernhardt« — M. Ogrizović in »Hasanaginica« — M. Razno in kot umetniško prilogo sliko g. Sarčičeve.

— Prireditelj »Splošnega ženskega društva« v Ljubljani (Sirota Anka, prosti nastop). Misel, v narodno-karitativne namene prireditelj dramske in pevske mladinske nastope, je iz raznih vidikov najtopleje pozdravljati. Poleg gromotnega uspeha za lepo in plemenito stvar — tokrat v korist »Dejega in materinskega doma«, je dosežen tudi drugi, važnejši vzgojni namen. Vnemati in navduševati deco za našo umetnost, vaditi jo v samostojnem nastopanju in jo krečiti v samozavest, katere nam še vedno manjka, naj bo notranji vzrok in pomen takih prireditelj. Sploš. žen. društvo in Atena je v tem oziru ubralo pravo pot. Povsod drugje so take predstave močno in pogosto

Zakaj so Francozi zasodli Poruhrje?

Članek s tem naslovom je poslal francosko vojno ministrstvo v ponatis raznim pariškim dnevnikom. Ker izraža ta članek oficijelno francosko mnenje, ki ga iz nebroja publikacij o tem vprašanju ne moremo vedno jasno videti in ker na kratko, a točno ugotavlja francosko stališče, ga v naslednjem priobčujemo.

Skozi štiri leta smo skušali dobiti dobrovoljno iz Nemčije plačila, ki nam jih dolguje in brez katerih ne moremo živeti. Sklicevali smo se na svoje pravice in hoteli vse prej poskusiti kot s silo. In dobro je bilo, da smo se tako obnašali, za ves svet, kakor tudi za zaveznike. Ko smo pokazali potrpežljivost, ki ji ni enake v zgodovini, smo se morali, ker nemška vlada sistematično ničesar ni dajala, odločiti, da uporabimo druga sredstva. Vkorakali smo v Poruhrje, da si začasno zagotovimo njega posest, in ta način je bil edini, da rešimo to, kar se nam dolguje. Ostali bomo tam toliko časa, dokler nam Nemčija ne bo plačala.

Mislili smo, da če resnicoljubnost in spoštovanje podpisanih pogodb Nemčiji ne zadostuje, da plača svoj dolg, se bo vendar nazadnje odločila nam plačati takrat, ko bo v njenem interesu, da to stori. Odkar smo v Poruhrju ima Nemčija — česar prej ni bilo — interes na tem, da nam plača.

Prava in neprava delavska politika.

Delavsko vprašanje je eno najbolj perečih sodobnih socialnih vprašanj. To vprašanje je tako tesno zvezano z vsemi drugimi pojavi, da je treba njegovi ugodni in socialno pravični rešitvi pripisovati največjo važnost. Delavstvo samo je pričelo pokret, da si pripori svoje pravice; poizkušalo je vsa sredstva in se je kočno oprlelo onega, ki se mu je zdelo najprikladnejše in katero se je zdelo, da ga bo po najkrajši poti privedlo do cilja.

Izbralo pa si je pri tem ponajvečkrat pot, ki ga je privedla ravno v nasprotno smer, kakor pa delavstvo hoče. Nasedlo je raznim demagogom in frazerjem, ki jim gre edinole za lastno korist in imajo delavske interese le na jeziku, ne pa v srcu. In ti demagogi zavajajo delavstvo na najoddaljenejša stranpota, ter jih zapeljujejo v početja, katera mora potem delavstvo plačati z izgubo politične moči in z oslavitvijo svojih lastnih bojnih sredstev.

Predvsem je napačna in pogubonosa pot za delavstvo — komunizem, ki hoče s silo preobrniti družabni red in ga s silo postaviti in obdržati na podlagi, ki ne more zadovoljiti ogromne večine človeštva in ki povzroča le še hujše boje in razprtje. Ravno sredstvo, s katerim hočejo komunistični voditelji doseči svoje sanje, vodi delavstvo, ki mu nasedejo, v pogubo. Tega se sedanja evropska reakcija dobro zaveda, zato pa se tudi boljševidna in komunizma prav nič ne boji. Dogodki ob priliki raznih poskusih komunističnih pučih so jo le še podkrepili v njenem mnenju, da bo mogla doseči svojo predvojno moč le preko revolucionarnega ekstremizma in boljševidskega pučizma. Radi tega uravnava ta reakcija svojo taktiko tako, da zavaja delavstvo s provokacijami k nepremišljenim korakom. V boju, ki takim korakom navadno sledi, pa izgubi delavstvo toliko svoje moči, da si dolgo časa ne more opomoči.

Vse drugače, lažje in sigurneje pa bo moglo doseči delavstvo svoje cilje ako bi si izbralo — kakor je to že storilo v nekaterih naprednih državah — legalno pot. Delavstvo bi se moralo

Saj smo celemu svetu naznanili, da bomo izpraznili Poruhrje stopnjama v sorazmerju z nemškim plačevanjem. V tej zadevi smo se zavezali z Belgijo in to velja kot podpisana pogodba.

Nemčija torej danes ve, da bo posledica njenega plačevanja izpraznjenje zasedenega ozemlja. Interes ima torej na tem, da plača in mi imamo pravico reči, da je ravno vsled tega vzroka naš položaj napram njej boljši kot je bil prej.

Kar se pa tiče obtožbe, da hočemo anektirati ozemlje, ki ga držimo zasedenega, prihaja samo od ljudi, ki so brez vsakega poštenja in ki nas ne poznajo. Mi nimamo prav nobenih imperijalističnih težej, na ponavljanje nam je že mučno. Mi hočemo samo našo pravico, ničesar drugega kot našo pravico in sicer vsa naša pravico, in noben narod si toliko ne želi miru, kot naša dežela, ki je tako zelo trpela v vojni.

Toda mi nečemo miru, ki je slab, nestalen in neveren, mi hočemo mir, ki nam bo dovolil, da živimo in da delamo, in ki nam bo zagotovil našo varnost in plačevanje naših reparacij. Hočemo mir, ki bo pravičen in trajen, pravi mir, za katerega ste se vi, stari borci borili in ki je edino opravičilo za vojno. Mir, katerega hočemo imeti, je mir naše zmagice in naših žrtev. — B.

organizirati v močni, državotvorni — ne pa protidržavni — stranki, ki jo sestavlja pretežno delovno ljudstvo. Tam bi si s svojo kompaktnostjo hitro priborilo, oziroma povečalo odločen vpliv in s sodelovanjem tudi drugih stanov mu je uspeh zagotovljen.

Naša Narodna radikalna stranka vabi pod svoj krov vse, ki so zatirani in zapostavljeni, vse, ki hočejo živeti in delovati za narod, ki jim je dal življenje. Ta stranka, ki jo tvorijo v pretežni večini delavci, mali kmetje in sploh takozvani mali ljudje, je vsled ogromne števila svojih članov in pa vsled svojih priznanih uspehov in zaslug zaustvaritev države in osvoboditev izpod tujega jarma najmočnejša v državi. To je edina stranka, ki svoj socialni program tudi dejansko dosledno izvaja.

Nič ni za delavstvo naravnnejšega, kakor da bo doseglo v tej in s to stranko po najkrajši, najgotovješi in najlažji poti to, za kar se danes bori: ugodno rešitev delavskega vprašanja in socialno pravičnost. Dokler pa bo razcepljeno na razne politične in »strokovne« grupe, ki pa so tudi samo nepolitično pobarvana politična vaba za lahkovorne kaline, ne more upati hitre in ugodne rešitve svojih zahtev. Najmanj pa more računati na to s pomočjo hujškarnja, prevratov in nasilnosti. Delavstvo naj se orijentira tako, da bo prav zanj in za državo — in delavsko vprašanje bo najbolje rešeno.

— Ustavna revizija na Bolgarskem? »Times« doznava iz Sofije: Ministrijski predsednik Stamboliski je napovedal sklicanje narodne skupščine v Tirnovo, kjer se bodo izvršile nekatere spremembe ustave. Vlada namerava odvzeti kralju nekatere prerogative, zlasti pa člen, ki dovoljuje kralju sklepanje tajnih pogodb, brez pristanka narodne skupščine.

ANGLEŠKO »RAZOROŽEVANJE«.

London, 9. aprila. (K) Kakor javlja »Daily Chronicle«, da graditi ministrstvo za zrakovplovstvo 12 novih letal, glede katerih pa se posameznosti drže tajno. Toliko pa je gotovo, da bodo to pravečati zračni dreadnoughti.

Tržaško pismo.

Trst, 9. aprila.

Sicer nisem politični, vendar pa rad zasledujem važne politične dogodke, ki se odigravajo v posameznih državah. Umevno je, da sem zadnji čas pazljivo zasledoval poročila časopisov o razvoju stanja, ki so ga ustvarile v Jugoslaviji marčne volitve.

Ker nisem imel na razpolago drugih časopisov, sem čital tozadevna poročila v naši »Edinosti« in tržaških italijanskih listih. Italijanski listom seveda a priori nisem popolnoma verjel, pač pa sem se zanesel na naš dnevnik, ki je v ostalem naš edini dnevnik, ki naj bi nas nepristransko informiral o vseh dogodkih. Uverjen sem bil, da je drugače sploh nemogoče in sicer iz enostavnega razloga, ker bi vendar ne imelo nobenega smisla.

Te dni pa sem slučajno prišel do celoga snopca jugoslovenskih listov, katere sem z vnujo prečital, da bi si na ta način mogel izpopolniti svojo sliko o položaju v Jugoslaviji. Toda, ko sem vse prečital, sem postal nevoljen.

Vzrok nevolje ni bila predvsem pisava raznih strankarskih listov, ki sicer nudi lepo sliko nestvarnosti in brezvestnosti nekaterih časopisov. Nevoljen sem postal predvsem sam nase, ker sem moral revidirati svoje dosedanje razvojne prognoze, ki sem si jih ustvaril na podlagi poročil našega dnevnika.

Ze jaz, kot nepolitik, sem si na podlagi nekaterih nasprotujočih si listov ustvaril neko prilično jasno sliko o sedanjem položaju in čutil sem se, da si ni mogel ustvariti te slike naš dnevnik. Razmišljal sem o vzrokih, ki bi bili tega krivi, toda nič pametnega mi ni prišlo na um. Edino, kar bi se vsaj kolikor toliko opravičilo, bi bila slaba poročevalska služba. Da bi nas »Edinost« nameromoma napačno informirala, nikakor ne morem verjeti. Ta dnevnik je glasilo nas Primorcev, namenjeno za našo informacijo, ker smo vsled vojne in povojnih razmer odrezani od našega narodnega telesa. Radovedni pa smo vendarle, kako to telo prospeva in sicer nas zanima njegov splošni razvoj in ne samo razvoj in delovanje poedinih strank. Najbolj pa sem se začudil, da je prinesel naš list poročila o dogodkih, ki se sploh niso dogodili ali pa so se dogodili popolnoma drugače. To sem seveda dognal na podlagi drugih listov. Zmislil sem z rameni in si mislil, čemu se nam Primorcem servirajo poročila, o katerih smo včasih rekli, da so »pofarban«.

Ko bi se mi še kdaj kaj takega pripetilo, bi bil prisiljen v bodoče stikati za listi iz onstran meje, kar bi mi seveda ne bilo prijetno. Pri tem pa opozarjam na številne druge čitatelje, ki tega sploh ne bi mogli in kateri pričakujejo, da jim nudi naš edini list vse.

Ako bi tega ne bilo, bi bilo celo boljše, da bi stal na dotičnih mestih kak po- dučen članek, ki bi gotovo več koristil.

Sicer pa so vaše volitve zelo interesantne. Ko bi ne bilo vaše stranke, bi clovek tu pri nas skoro obupal. M. R.

Politične novosti.

— Komentarji k Loucheurjevemu potovanju. Pariški listi komentirajo potovanje g. Loucheurja v London zelo živahnio. »Action Française« daje Loucheurju naziv »Briand II«, najbrže radi sličnosti politike obeh državnikov. »Information« ne veruje, da bi se moglo sedaj sklepati, da se bo ruhrska politika Francije naglo spremenila. Loucheur je v Londonu ugotovil razveseljivo okolnost, da je priljetstvo med obema zaveznicama še živahnio in da si želijo v Londonu skupnega delovanja. Tardieu napada v »Echo National« g. Poincarreja preko »evangelista« Loucheurja. Ministrijski predsednik je z izjavo, da more Nemčija nasloviti svoje predloge »na skupnost zavezničkov«, v bistvu sprejel angleško stališče, ki ga je prej tako energično zavračal. Z oficijelno mislijo g. Loucheurja, da je g. Poincarre sam otvoril periodo pogajanj, Herriot ima prav, ko zatrjuje, da je vlada pripravljena na komesije. »Temps« ugotavlja, da so se patrijotična čustva Francije zbudila proti pomisleku, češ, da se v načrtu, ki ga je objavil »Daily Telegraph«, skriva tuja misel v francoski obleki. Načrt v angleškem listu da ne obvezuje ne Francije in ne Anglije. V ostalem da si je treba zapomniti nekatera načela. Predloge mora prezentirati Nemčija. Zavezniški tega ne smejo storiti, ker bi takoj igrali predrežno vlogo. Tendence objavljenega načrta gre za tem, da se francoski delež iz reparacij še nadalje reducirca. Namesto 52—57 milijard, kakor v l. 1921, se ponuja Franciji samo 25 milijard, kar se približno viera z razdeljevalnim ključem ter z aktualno vrednostjo nemških dolgov. Če se Franciji ta delež zjamči, je novi načrt nepotreben.

— Belgijski tisk in načrt g. Loucheurja. »La Nation Belge« se bavi s potovanjem g. Loucheurja ter z reparacijskim načrtom, objavljenim v »Daily Telegraphu«. List pravi: Belgijska vlada se ne bo odrekla nobeni pravici, ona ne bo odločila nobenega aduta, ki ga ima sedaj v roki. Izdala tudi ne bo pogojev, pod katerimi bi bila voljna se pogajati, razim v slučaju, da leži Nemčija na kolenih.

— Jules Roche t. V Parizu je umrl Jules Roche, bivši poslanec departementa Ardèche, Savoyen in Var; pokojnik je bil trgovski minister, minister za kolonije, nekaj časa pa je upravljal resort za pošto in brozovaj.

— Delovni program poljskega sejma. Kakor poročajo iz Varšave, je sejski maršal Rataj napovedal sledeči program parlamenta: 1. zemljiščna oddaja, 2. premoženjska oddaja, 3. zakonski predlog o sanaciji državnih financ in budžet. Maršal je izjavil, da bi želel sprejetje vojaških predlogov še pred poletnimi počitnicami.

— Dr. Dorten v Parizu. Voditelj separatističnega gibanja v Forenju, dr. Dorten je te dni prisel v Pariz. »Petit Parisien« je mnenja, da ni gotovo, če je prišel dr. Dorten v svrhu razgovorov z vladnimi krogi. Gre le za neko privatno zadevo.

— Stitnes kupuje budimpeštanske časopise. Znani nemški veleindustrialec Hugo Stinnes je kupil zadnji »n« naslednje budimpeštanske liste: »A Világ«, »Az Újság«, »Népszemle«, »Magyar Szó«, »Friss Újság«. Vsi navedeni listi se bodo tiskali v Stinnesovi tiskarnici »Globus« v Budimpešti.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih
JUTRANJE NOVOSTI

Gospodarstvo.

— Kongres inženjerjev v Splitu. Začetek poletja se vrši v Splitu kongres inženjerjev iz cele naše države. Ob tej priložnosti je bila splitska sekcija inženjerjev spominila na knjigo Dalmacije, ki bo nudila kratak pregled geografsko-zgodovinskih, tehničnih, gospodarskih in kul. razmer Dalmacije. V tej knjigi bodo sodelovale odlične osebnosti in bo rudi tega knjižra nudila lepo sliko o dalmatinskih razmerah.

opere g. Hrziš in tenorist g. Kntli. — Feriljalni »Savez« priredi v petek 13. t. m. ob pol 8. uri zvečer v prostornih tukajšnjega gledališča akademijo s pevskim in dramskim sporedom, v soboto in nedeljo pa priredi Savez nabiralna dneva. Čisti dobček je namenjen urediti za preskrbovališča za dijaštvo, ki bo v političnih pojevalo. — Mestno električno podjetje javlja, da bo zaradi notranje preureditve na omrežju falske elektrarne v nedeljo 15. t. m. ob 6. do 17. ure električni tok izključen. Ako deževno vreme ne bo dopuščalo popravil, se bodo ta preložila na kasnejšo dobo.

— Čevlje kupulje od domačih tovarn trditev Peter Kozina & Ko., z znanko Peko, ker so isti priznajo najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Rize 20, in Aleksandrova cesta 1.

Prvi polet angleškega »Baby«-acropiana.

— Kino »Ideal« predvaja od danes do
vštevši nedelje, t. j. 12. do všteti 15. t. m.
film »Teodora« — bizantijska carica —
v katerem igra glavno vlogo Rita Jolivet.
Film je do sedaj največje monumentalno
filmsko delo v 6. dejanjih. Predstave se vr-
še za ta program izmenoma vse štiri dni
dopolnje in popoldne, in sicer dopoldanska
predstava ob pol 11. uri, popoldanska pred-
stava pa ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.
Radi reda se vljudno prosa, da se k pred-
stavam prihaja točno.

INDUSTRIAL

× Tečaj na novosadski produkti bor-
 a dne 10. aprila 1923. Cene za 100 kg:
 pšenica bačka 454, ječmen bački 315, oves
 bački 297.50, koruza bačka 257.50, srem-
 ska 257, fižol beli novi 467.50, moka št. 0
 645, pšenični otrobi 135.

blago tarife B od dosedanih 10.000 na 20 tisoč odstotkov, za blago tarife C od dosedanih 20.000 na 30.000 odstotkov. Pri blagu, ki se imelo posebno carinsko postavko, se bo poračunavalo poleg 45.000 odstotkov osnovne postavke še posebna manipulacijska pristojbina v izmeri 35.000 odstotkov osnovne postavke.

× **Otežkočanje uvoza v Avstrijo.** Avstrilska vlada namerava uvesti novo carinsko tarifo, po kateri se bo moralo za uvoženo blago plačati ogromne carinske pristojbine. Po tej carinski tarifi bi se moralo plačati za 100 kg mesenih klobas celih 50 zlatih kron carine, za suhe sile pa 5 do 8 zlatih kron.

DENARSTVO.

DOBÁVE.

× Dobava drv. Pri Intendanturi Potiške divizijske oblasti v Subotici se bo vršila dne 25. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne oферtalna licitacija glede dobave 43.160 kubičnih metrov drv. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Oddaja izdelovanja službenih oblik.
Pri ravnanstvu državnih železnic v Sarajevu se vrši dne 26. aprila t. l. očitna licitacija glede izdelovanja 2510 službenih oblik, za katere da blago imenovano ravnanstvo. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

✕ Prodaja stare vojaške opreme. V pisarni uprave Zavoda za izradu vojne odeče v Sarajevu se bo vršila dne 25. aprila t. l. dražba razne stare vojaške opreme. Predmetul oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

✕ **Prodaja litografskih kamnov.** Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 25. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne dražba 40 komadov kamnov za litografijo. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Zagreb, 11. aprila. (Priv.) Devize: New York 98—98.75, Pariz 6.475—6.525, Švica 18.025—18.075, London 458—461, Amsterdam 38.23—0, Dunaj 13.75—13.85, Praga 2.95—2.96, Budimpešta 2.15—2.17, Italija 4.90—4.915, Berlin 46.90—47.— Valute: Dolar 06.75—07. lire 4. 82—4.84

Zagreb, 11. aprila. (Z) Devize: Amsterdam 3825-3850, Dunaj 0.375-0.1385, Berlin 0.469-0.447, Bruselj 550-560, Budimpešta 2.125-2.020, Bukarešta 0-47.25, Italija 490-491.50, London 458-461, New York, ček 98-98.75, Pariz 647.50-652.50, Praga 295-296, Švicarska 1802.50-1807.50, Varšava 0.23-0.24. — Valute: dolari 96.50-97.25, austrijske krunе v zlatu 350-0, angleški funti 0-455, napoleondori 340-0, nemške marke 0.48-0, italijanske lire 482-

Beograd, 11. aprila. (Z) Devize:
Berlin 0.46—0.47, Dunaj 0.138—0.139, Bu-
dimpešta 2.20—2.23, Solun 111—115, Praga
295.50—298, Milan 487—490, New York
96.50—98.50, London 457—459, Amsterdam
3800—3880, Pariz 655—655, Ženeva 1800—

Curh, 11. aprila. Otvoritev:
Berlin 2.59, Holandija 214.50, New York 548,
London 25.50, Pariz 36.15, Milan 27.20, Pra-
ga 16.325, Budimpešta 12, Zagreb 5.45, So-
fija 4.15, Varšava 1.50, Dunaj 76.50, avstrijs-
ke krone 77.

Curih, 11. aprila. Zaključek:
Berlin 2.60, Holandija 214.30, New York
547.50, London 25.50, Pariz 36.50, Milan
27.20, Praga 16.325, Budimpešta 12, Zagreb
5.475, Sofija 4.15, Varšava 1.50, Dunaj 76.50,
avstrijske krone 77.

Berlin, 11. aprila. Dunaj 29.62, Budimpešta 4.66, Milan 104.188, Praga 62.792, Pariz 139.899, London 97.879.68, New York 21.089.67, Curih 384.436, Beograd 21.293.

Praga, 11. aprila. Dunaj 4.675, Berlin 15.875, Rim 170.25, avstrilske krome 4.60, lire 169.75, Budimpešta 76.50, Pariz 225.28, London 158.75, New York 34.20, Curih 618.75, Beograd 35.125.

Duna], 1. aprila. Devize. Beograd 719-721, Berlin 3.35-3.45, Budimpešta 15.45-15.55, London 330.700-331.300, Milan 3531-3530, New York 71.055-71.205, Pariz 4704-4716, Praha 2125-2131, Sofija 544.50-545.50, Cugu 12980-13010. Valute. Dolari: 70.730-71.030, levi 5.23-5.27, nem-
ške marke 3.20-3.50, anglijski funti 329.000-330.000, francoski franki 3645-3675, lire 2497.50-3512.80, jugoslovanski dinari 714 718, liji 181 325-327, švicarski franki 12.890 12.950, češkoslovaške krome 2108-2118, madžarske krome 13.90-14.10.

Glavni urednik: Ivan Podržal.
Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.
Lest »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Šah.

Kakor smo že svojevremeno poročali, sta odigrala odlična šahovska gostja v ljubljani Jugoslovanska šahovska moštva prof. Ljudevit Astaloš (Sarajevo) ter Vladimir Vuković (Zagreb) v petek, dne 6. t. m. v lokalni ljubljanske šahovske kluba dve konzultantni šahovski partiji in sicer prvi kot beli proti skupini Ferjan-Kragelj, a drugi proti skupini Pfeiffer-Furlan. Došle je slednji skupina proti Vukoviću izgubila, se je prvi skupini Pfeiffer-Furlan. Došle je slednji skupina proti Vukoviću izgubila, se je prvi skupini Pfeiffer-Furlan. Došle je slednji skupina proti Vukoviću izgubila, se je prvi skupini Pfeiffer-Furlan.

Dne 7. t. m. sta oba šahovska moštva v družbi s našim dr. Milan Vidmarjem posetila tudi lokalni šahovski klub, ki sta se priredila v hotelu Bellevue skupno simulirano, pri kateri so se naši trije mojstri saporodno izmenjavali.

Igrali so 36 partij, od katerih so jih došli 35, a (1) proti dr. Josipu Vidmarju, 14. šah. klub izgubili.

S tem so častno rešili, celo nad pričakovanje, svojo težko nalogo ter znovič potrdili utemeljenost slovesa, ki ga jim pripisuje sodobna šahovska zgodovina.

V nedeljo zvečer je odpotoval mojster Vuković, v ponedeljek je zapustil našega Vidmarja se profesor Astaloš, a njih lepa in vzorna igra je ostala v belih ljubljanih, ki jim nad aspehi lakozno častita in jih spodbuja.

K partiji št. 3 v zadnji nedeljski številki našega lista pripomnimo, da je parno dobil šah. mojster prof. Astaloš proti moštva dr. Milana Vidmarja.

Drobtine.

Orkester brez dirigenta? Na konzervatoriju v Moskvi so igrali Beethovnovo »Eroiko«, — brez dirigenta. »Die Rote Fahne« poroča, da je poizkus izborni obnesel. Nekaj takih koncertov bo še sledilo. — »Orkester«, je zanimiv sociološki fenomen, pri katerem bi se moral problem skupine in voditelja le rešiti. Glasbeni kritik »Frankfurter Zeitung« dostavlja: Ker se nismo silili takega orkestra, si moremo vaje in proslavljanje le težko predstavljati. Vsaka pripomba k vesti o prihodnem »duhu kolektivizma«, ki se brezdomno razvija tudi na dirigenti v kar največji meri, je tu odveč. O možnosti absolutne demokracije v kraljestvu glasbe, se zaenkrat še ne more govoriti.

Za slepe. Angliški odbor za pomoč vojnim slepecem, čigar pokrovitelji je predsednik Millerand in predsednik William Nelson Cromwell iz New Yorka, ki v kratkem otvorijo v Parizu veliko tiskarno, ki bo na tisoče del brezplačno razdelila med oslepele. Vsako leto se bo izdalo 30.000 zvezkov.

Ali ste že obnovili naročnino za »Jutranje Novosti«?

Emil Gabrovič:

Akt štev. 113.

Roman.

(Nadaljevanje.)

Prižgal si je smotko, rekel slugi, da naj ne čaka na njega in odide. Dobro je vedel, da se bo Raoul, če je bil to res on, plazil okrog hiše ter čakal, da bo prišel.

Ni se motil. Komaj sto korakov daleč je prišel po cesti, ko je nenkrat stopil izza grma človek ter se vstopil pred njega.

Noč je bila jasna, Louis je spoznal Raoula. »Kaj je?« je vprašal takoj, ker ni mogel brzdati svoje nestrpnosti; »kaj se je zgodilo?«

»Nič.«

»Kaj? V Parizu vse v redu?«

»Vse. Nasprotno bi slo vse celo v najboljšem redu, ko bi le ne bil ti tako brezmejno pohlepen.«

Louis je bil besen, da je skoro zarjul nad njim.

»Zakaj si potem tu? Kdo ti je to dovolil? Ali že veš, da naju lahko spraviš v nesrečo?«

»To je moja stvar,« je odgovoril Raoul mirno.

Louis je prijel mladega moža za čenek ter ga stisnil, da bi bil ta skoraj zakričal.

»Govori,« je rekel s hripavim glasom, »zakaj si prišel sem?«

Brez napora, z močjo, ki bi je mu nobeden ne prisodil, se je oprostil Raoul Louisovih rok.

»Malo manj silno, prosim,« je rekel izzivajoče, »tako mi prav nič ne ušaja. Odgovoril ti bom.«

Potegnil je napol iz žepa revolver.

»Opraviči se,« je silil Louis, »ali...«

»Ali kaj? Ali se še nisi odvalil misli, da me boš ugnal v kozji rog? Odgovoriti pa ti hočem, samo ne tu na cesti in v mesecini. Ali veš, da naju nobeden ne opazuje? Pridi...«

Skočila sta čez jarek ter izginila med polji ter se nista zmenila za poteptano žito.

Ko sta bila zadosti daleč od ceste, je začel Raoul:

»Sedaj ti lahko povem, preljubi stric, zakaj sem tu. Prebiral sem tvoja pisma in zopet prebiral. Hotel si biti previden, to pač razumem, bil pa si nejasen in iz vsega, kar mi pišeš, izhaja, da nama grozi velika nevarnost.«

»Tem več vzroka, da ohstaneš pri viru.«

»Dobro. Samo da hočem vedeti, kakšna nevarnost me čaka. Jaz pač lahko mnogo riskiram, vedeti pa hočem, kaj, kako in zakaj.«

»Ali ti nisem rekel, da si lahko miren?«

Raoul mu je pokazal osla.

»Torej, ljubi stric, jaz naj ti popolnoma zagmam?«

»Gotovo. Tvoji dvomi so smešni po vsem, kar sem storil za tebe. Kdo te je pa pripeljal iz

Izpred sodišča.

ZA POL LITRA, TE BOM PA »BARK«!

»Bark bi« pomenja po nekaterih kraljih na Orenjskem to, da se kdo česa polasti. Izraz se rabi v različnih zvezah tega pomena. Človeku, ki je skop, osobito grabljiv, pravijo sosed: »Kaj misliš, da boš vsega bark«! kar znači, da se hoče vsega polastiti. Ta izraz, toda v bolj nežni zvezi, je izzval obravnavo pri sod. v Kranjski gori. Fant Jernejček Erjavšek iz omenjenega okolja je rekel nekemu dekletu: »Če daš za pol litra, te bom pa bark«! Užaljeno dekletu ga je tožilo, češ da jo je razžalil in jo izročil javnemu sramoto. In res je bil obsojen nagajivi Jernejček na 14 dni strogega zapora. Fant se je pritožil in ugovarjal, da je to osobito v zvezi z dekletom le aedolžen, brezpomemben nagajiv izraz. Ker sodišče kljub polzvedovanju glede pomena tega izraza ni moglo ugotoviti zveze ta označbo spolnega občejanja, je ugodilo obtožbeni prošnji in toliko, da mu je spremeni 14 dnevno zaporno v 100 dinarsko denarno kazen.

USODNI SVEDRI.

Mizarski pomočnik I. P. je dobil plačo in jo je lahkomišlino in dobre volje zapl. Da si opomore, je zmaknil svojemu gospodarju več svetrov, katere je prodal raznim trgovcem, ki so ga poznali in bili uvereni, da so svedri njegova last. Pri uverjenosti se zagovarja obtožene, da je svedre res vzel, toda je to, ker mu ni gospodar plačal celega zaslužka in le v namenu, da jih zastavi za nezplačani znesek. Ker pa je seveda — tudi če bi bilo to res — tako ravnanje kaznjivo — in dosega obenem znesek ukradenih svetrov že vsoto, ki jo predvideva zakon že za hudo delstvo tavnine, je odstopil okr. sodnik spise državnemu pravdniku in pride lahkomišelnost pred senat dež. sodišča.

STARI PRETEPAČI.

Že 12. avgusta l. l. je udaril Lovrenco Lavrič, delavec iz ljubljane pri nekem popvarju v Štepani vasi tovariša Spendala s litrom po glavi. Spendal je med tem odzdravil, dobil pa so tudi Lavriča, ki je hodil neznano kje po svetu in sodnik ga je obsodil večer za plačilo svoje sirovosti na 1 mesec strogega zapora. — Dne 28. novembra l. l. pa so se stopili izanci. Bilo je pet fantov, ki so pretepli na lžanski cesti Antona Križmana. Ker so bili vsi pijani in se nikakor ne da jasno ugotoviti, kdo je poškodoval Križmana — morda jih je bilo še več — so bili pretepači za enkrat oproščeni.

SVEČKE NA GROBU.

Niti te nimajo miru in jih vlačijo ljudje s svojim sovraštvom po javnih sodnih dvorah. Sleni so res nekateri v medsebojnem sovraštvu in nimajo prav nobenih odzivov. V takem sovraštvu sta vstopili danes že ponovno v sodno dvorano dve ženski, ki morda res nimata povišja, da bi se ravno ljubili, pač pa bi morali biti glede sorodstva in spoštovanja do umrlih vsakor bolj obzirni. Mislja je očitala starijši — stari materi — da je krčila svečke na pokopališču. Pri posredovalnem uradu se nista poravnali — pri okrajnem sodišču je bila obsojena mlajša na 200 Din denarne

globe in ker je tirala to mučno zadevo še pred vzklikno sodišču, je doživela tudi tam poraz.

IZ TABORA LOŠKIH FANTOV

Je bil obsojen Ivan Kozjak na 5 dni zapora, ker je razbil po moči pri Ivanu Lenarčiču polkno. Ni pa fant klical morda ljubezni vnet svojega dekleta, marveč je prišel klicat na korajo — na pretep — v sosedni fantovski tabor pod varstvom Lenarčičevega sina. Ta je bil bolj pameten in se ni šel pretepat. Kozjak je bil obsojen na 5 dni zapora in mora povrniti stroške. Pritožba na dež. sod. mu ni nič pomagala.

NE TRPINCITE OTROK.

Neki čevljar — imena edino ne radi otroka — ne povemo — ima nezakonsko 3letno deklico. Ker je ustavljal plačilo, mu je mati prinesla otroka v odgojo. Deklico pa je mož tako pretepel, da je bil obsojen na 24 ur zapora. Z ozirom na res precej mučne razmere in ne prav pojasnjen položaj je priznalo sodišče zaporno kazen za enkrat spremenilo na njegov priziv in mu prisodilo strogi sodni ukor, ki se sodno zabeleži.

PROTI POBLJANJU DRAGINJE!

Poslovodja trgovine Butina-Kajfež v Cirknici Anton Porekar je bil obtožen navijanja cen pri prodaji moka, kave, masti, olja in sladkorja. Prvo sodišče je z ozirom na to, da se ne da ugotoviti prejšnja zaloga blaga in da njegov trgovski dobiček ni presegal pri prodaji 25 odstotkov nakupne cene, Porekara oprostilo. Pritožil pa se je javni obtožitelj in pri priznani obravnavi je predlagal državni pravdnik, da se izroči akt novim izvedencem v svrhu točne presoje ali pa, da se obdolženec kaznuje. Sodišče je obravnavo preložilo v svrhu poizvedb pri trgovinski zbornici. — Podoben slučaj je tvoril drugo obravnavo proti trg. Maksu Kopitarju iz Cirknice. Tudi on je bil obtožen, da je navijal cen pri kavi in sladkorja in je bil pri prvem sodišču oproščen. Državni pravdnik je predlagal, da se zasliši drug izvedenec, odgovornik pa je poudarjal, da mora trgovec saj toliko dražje prodajati, da si more poleg zaslužka zagotoviti nakup novega blaga iste množine in kakovosti, katerega cene pa vedno rastejo. Vpovedati je tudi težkoče s kreditom, ki stane danes najmanj 15 odstotkov. Vzklic javnega tožitelja se je zavnil, ker se je ugotovilo, da mož ni več zaslužil kot 10 odstotkov.

OPEHARJENI GOSPODAR.

Pri Kanderetovih na Pivari gorici je silvala šivilja na domu, — po nekod pravilo po domače »v šteri«. Osumili so jo, da prikriva koše blaga, poslali jo nekoč v trgovino nekaj iskat in so res našli pod šiviljnim strojem nekaj blaga. Pri prvi obravnavi je bila obsojena šivilja na 10 dni zapora. Pritožila se je in navedla, da je imela res nekaj blaga skritega, toda spoznamo s domačimi ženskami, ki so si hotele napraviti več obleke, kot je dovolil oče in so mu v to svrhu tudi skrivaj vzele blago. Ta skrivno naročena dela je šivilja tudi skrivala. Predlagala je v dokaz več prič in je sodišče v svrhu ugotovitve njenega zgovora obravnavo preložilo.

Iz raznih krajev naše kraljevine.

Kakor v Wolfovi ulici. V stanovanju trgovca z žitom Antonoviča v Novem Sadu sta prišla dva mladenčca. Služkinja, ki jima je odprla vrata, ju je vprašala po njihovi želji. Predstavila sta se za delavca tamonje elektrarne in rekla, da morata popraviti električni števce. Služkinja je lopova predstavila gospodinj, ki je bila sama doma. Ta ju je peljala k števci, toda tam sta jo roparja napadla in zvezala. Zahtevala sta ključ od blagalne in sta na ta način ukradla sto tisoč dinarjev. Zločinca sta nato brez sledu izginila.

Samsomori v Zagrebu. V poslednjem času so se v Zagrebu izvršili kar trije samsomori. V vseh treh slučajih je obupance privedla od tega sklepa nesrečna ljubezen. V prvem slučaju gre za poskus samsomora nekoga 19 letnega privatnega namestnika Strojba, ki je spil pri plesnih vajah večjo množico sublimata, da bi na ta način umrl pred očmi svojega dekleta, ki ga je pri plesu vajah zanemarjala. Drugi slučaj je z nekó Stetico, natakarcico v neki zagrebški gostilni. Na priporočilo nekoga medicinskega zavlačivala veronal, da bi lažje spala. Tekom časa pa se je v dotičnega medicinskega zaljubila in ker je vedela, da je ljubezen brezuspešna, se je te dni zastrupila. Končno se je zastrupila še neka prostitutka, ki se je zaljubila v nekoga železničarja. Prva dva sta bila rešena, tretja pa je četrti dan po zastrupitvi umrla.

Kje je trgovec? Dne 3. marca 1923 je prišel iz Soluna v Skopje trg. Aleks. Jetiš in se nastanil v hotelu »Srbski kralj«. Dne 8. marca pa so trgovca zjutraj pogrešili. Mož, ki je neznano kam in kako izginil, je pustil v sobi koček in vse predmete, ki jih je imel s sabo.

Občinska dnevščina v Osijeku. Mestni občinski svet v Osijeku je sklenil, da se bo pobiral občinski davek za nočne obiskovalce javnih lokalov. Ta davek bodo plačali gosti po 22. uri. Dnevček znaša za obiskovalce kavaren in gostilen za čas od 23. do 24. ure 1 dinar, po 24. uri pa 2 dinarja.

Ljubica za denar. Neki bančni uradnik v Skoplju se je ženil s neko sobarico, ki ga je podpirala s denarnimi sredstvi. S svojimi dohodki in z izdatno denarno podporo je živel uradnik udobno in zabavno življenje. Ko mu je koncem prejšnjega meseca zmanjkalo denar, se je zopet obrnil na svojo »blaginjakarico«. Slednja pa je postajala zadnji čas ljubosumna in mu je podpora odrekla. To ga je tako razkačilo, da jo je napadel z nožem in precej težko poškodoval. Zločinca je svoje dejanje priznal in se izgovarjal s popolno pijanostjo.

Obsojen orožnik. Od Zagreba do Novske je leta 1921 spremljal potniški vlak orožnik Zubčić. Na kolodvoru v Ivanici je hotel odvesti v prometni urad nekoga civilista in železničarja, da bi se legitimiral. Železničar se je zoperstavil, češ, da ni ničesar zakrivil. Njihovo vpitje je privabilo na lice mesta večje število potnikov. Nekdo iz množice je klical, da je orožnik pijan in da je železničar nedolžen. To je Zubčić razkačilo in prišel je v množico streljal. Oddal je 6 strel, od katerih so trije težko poškodovali nekoga konduktarja, enega orožnika in civilista, ki so med tem že okrevali. Zaradi tega hudodelstva se je te dni zagovarjal pred sodiščem v Bjeovarju in je bil obsojen na pet let težke ječe.

Poslano. *)

»Kmetijski list« z dne 13. marca 1923 je prav strupeno napadel tov. Kene mlajšega in mene, da sva odpadla od SKS in da sva jaz radikalec, Kene ml. pa klerikalec. Resnica pa je, da sva oba radikala in to radi tega, ker nečemo biti v isti stranki z avstrijskimi demuncijanti. V poljsko sledeče pismo:

Žetvena komisija Globoko.

Občinskemu uradu

v Globokem.

Že opetovano sem javil zgorajšnjemu uradu, da Janoz Umek, pos. v Piršenbergu na vse nedovoljene načine organizira »Ru-se« in podučuje, podpira in celo nazovarja k dezertaciji. Na vse te objave se od strani obč. urada ni nič ukrenilo. Imenovan pa izvršile imenovano akcijo neovirano naprej in je igral pri zadnem pobegu - 7 Rusov - zopet glavno vlogo. Ker je s tem dejanjem spojena nemala nevarnost v obdelovanju polja na eni strani — in motenje miru — ter primoranim izvrševanju raznih pregreh proti tujim lastninam od strani pobeglih, brezdelnih Rusov — odreja podpisani kot obč. žet. komisar, da se Janez Umek takoj dene odvzame njegov Rus in se mu strogo zabudi, da ne sme v bodoče z nobenim Rusom občeati.

Če se to nemudoma ne izvrši, bom podpisani v objavi — katero sem primoran proti Umeku na vojaško poveljstvo v Gradcu odposlati — razširiti tudi na obč. urad v Globokem, ker isti vedoma za početje imenovanega istega z neizvrševanjem svojih dolžnosti podpira.

Globoko, dne 24. aprila 1918.

Ivan Urek fr.

Do srede 26. aprila 1918 popoldan se mi naj naznani — kaj se je ukrenilo — ker v četrtak odpošljem naznanilo v Gradcu.

Zupanstvo občine Globoko

prel. (dohod) 25. apr. 1918 števil 1315

— priloz.

Leta 1917 je postal zupan v Globokem pri Brezicah g. Kene st. Na ovadbo Ivana Ureka zoper g. Ureka in Kene-ja st. je uvedla avstrijska vojaška oblast kazensko preiskavo proti zupanu Kene-ju st. in ga kot zavednega Slovence odstavila, na njegovo mesto pa je prišel ovađuh Ivan Urek, poznější narodni poslanec. Prvo njegovo delo kot zupan je bilo, da je dal iz maščevalnosti Kene-ju ml. potom okr. glavarstva in avstrijskega vojaštva odvzeti za njegovo družino ostalo žito. Oblast sama je na protati Kene-ja ml. ugotovila, da mu je bilo žito odvzeto po krivici in mu ga je vrnila.

Drugi slični delani danes ne pričetu; javnost pa prosim, da sama sodi, če je zavednemu Slovanu mogoče sodelovati v taki stranki.

Sodnijsko overovljen prepis zgoraj omenjenega pisma je na razpolago pri podpisanih.

Gernja Radgona, 11. apr. 1923.

Jarković Filipa.

*) Za poslano uredništvo ne prevzema nobene odgovornosti.

Londona, kjer že nisi vedel kaj storiti? Jaz. Kdo ti je dal ime in rodno, ko nisi imel ničesar? Zopet jaz. In kdo dela sedaj na tem, ko ti je sedanjost zasigurana, da ti pridobi prihodnost? Zopet jaz.

Raoul ga je navidezno resno poslušal.

»Izborno,« ga je prekinil, »res izborni! Zakaj mi nečes dokazati, da si se za mene žrtvoval? Saj ti nisem bil potreben, ko si me poiskal? Daj, dokaži mi, da si najbolj velikodušni najbolj nesebični stric na svetu, krona vseh stricov, pravi biser!«

Clameran je molčal; bal se je, da bi utegnil v svoji jezi iti predaleč.

»Čuješ,« je nadaljeval Raoul, »pustiva otročarije. Prišel sem, ker te poznam in ker ti zaupam kolikor je prav. Če bi ti namreč kazalo, da me pustiš na cedilu, bi to seveda takoj storil. V slučaju potrebe bi mislil seveda samo na sebe, to razumem, in tvoj ljubi nečak naj si pomaga, kakor hoče in zna. Nikar ne ugovarja, saj bi jaz na tvojem mestu storil ravno tako. Samo eno si zapomni: Mene ne boš vodil za nos... Tako, sedaj sva si dosti očitala in ti mi lahko poveš, kar moram vedeti.«

Louis je spoznal, da se tega sokrivca ne iznebi zlepa. Niti izgovarjati se ni upal, marveč mu je jasno povedal vse, kar se je bilo zgodilo odkar je bil pri bratu. Skoraj vse je povedal po pravici samo o bratovem premoženju ni govoril resnice ter je je skušal zmanjšati kolikor je mogel. Ko je končal, je rekel Raoul:

»Lepo stvar imava na hrbtu. In tu hočeš najti izhod?«

»Da, če me ne boš izdal.«

»Izdal? Čuješ, marko, jaz nisem še nikogar izdal. Toda, vedeti hočem, kako boš to napravil.«

»Ne vem šč, in vendar se mi zdi, da bom našel sredstvo. Moram. Vidiš, ti se lahko pomirjen odpelješ. V Parizu ti ne grozi nobena nevarnost, dokler nadzorujem tu Gastona.«

Raoul je preudarjal.

»Nobena nevarnost, kako?«

»Za vraga!«

»Gospa Fauvel je pretrdno v najinih rokah, kakor da bi se kdaj upala nastopiti proti nam. Tudi če bi vedela resnico, polno resnico, kakor midva, bi še molčala in bi bila vesela, da je ne zadene kazen za njen greh, zasmeh sveta in maščevanje njenega moža.«

»To je res,« je odgovoril Raoul, ki je bil zopet resen, »moja mati namreč ne bo storila ničesar, nie se ne bojim.«

»Koga pa?«

»Bojim se sovražnice, ki si jo nama nakopal ti, dragi moj stric, nezprosne sovražnice, Madelajne.«

Clameran je zaničljivo zamahnil z roko.

»Te...?« je rekel.

»Veruj mi, ti jo podcenjuješ,« ga je prekinil Raoul z izrazom najgloblje prepričanja. »Žrtvo-

vala se je, da reši teto, toda ne kar tako slepo. Obljubila ti je sicer, da se s teboj poroči, odslovila je Prosperja, ki hoče sedaj od nesreče umreti, toda ona ni še izgubila vsega upanja. Ti misliš, da je brez moči, bojazljiva, nenevarna, kaj ne? To ni res. Ona je močna, sposobna drznih naklepov in nesreča jo bo še izučila. Ona ljubi, in ženska, ki ljubi, brani svojo ljubezen, kakor levinja mlade. Tu vidim nevarnost...«

»Ona ima doto pol milijona frankov.«

»To vem; in po pet odstotkov da to 12.500 frankov na vsakega. Vse eno! Če bi bil pameten, bi pustil Madelajno.«

»Nikdar, ali slišiš,« je vzkliknil Clameran, »nikdar! Vzel jo bom, ker je bogata, vzeli jo pa tudi, če bi bila revna. Sedaj mi ni za njeno doto, njo samo hočem, Raoul, slišiš, njo samo, ker jo ljubim.«

Nemudno stričovo prihanje je Raoula presenetilo. Odstopil je za tri korake ter dvignil roke, tako je bil presenečen.

»Ali je mogoče? Ti ljubiš Madelajno, ti?«

»Da,« je odvrnil Louis nezaupno, »kaj je na tem čudnega?«

»Nič, gotovo nič! Samo da mi ta lepa strast razjasnjuje tvoje vedenje. Ti torej ljubiš Made-

lajno! Potem ne moreva storiti ničesar drugega, dragi stric, kakor da vrževa puško v koruzo.«

»In zakaj, če smem vprašati?«

»Ker izgubiš glavo, če govori srce. To je priznana resnica. Vedno so izgubili zaljubljeni generali bitko. Priti mora dan, ko naju boš prodal za en sam Madelajnin nasmeh. In vrh vsega je še naša sovražnica, premetena sovražnica, ki naša opazuje.«

Lous je prekinil svojega nečaka s smehom, ki je bil mnogo preglasen, da bi bil odkritosrčen.

»Kako se takoj razvnameš! Ali jo tako zelo sovrašiš, lepo, zapeljivo Madelajno?«

»Ona naju bo pogubila.«

»Bodiva poštena, mar je ti sams ne ljubiš?«

»Izstravno je bila noč jasna, ni mogel videti Louis izraza jeze, ki je spadal Raoulov obraz.«

»Jaz sem vedno ljubil samo njeno doto,« je odgovoril Raoul.

»Kaj se potem pritožuješ? Ali ne dobiš polovice? Ti dobiš denar brez žene, imaš torej prednost brez bremen.«

»Jaz še nisem čez petdeset let star,« je rekel Raoul ironično.

Jadranska banka - Beograd

Delniška glavnica: Din 60.000.000.

Rezerva: Din 30.000.000.

Podružnice:

Bled	Jesenice	Prevalje
Cavtat	Korčula	Sarajevo
Celje	Kotor	Split
Dubrovnik	Kranj	Šibenik
Ercegnovi	Ljubljana	Tržič
Jelsa	Maribor	Zagreb
	Metković	

AMERIKANSKI ODDELEK.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.